

Starpnozaru sadarbības un atbalsta sistēmas izveide bērnu veselīgai attīstībai un sekmīgai pašrealizācijai (1.kārta)

Statuss: Īstenošanā

Publicēts: 26.08.2024.

ESF+

STARPNOZARU SADARBĪBAS UN ATBALSTA SISTĒMAS IZVEIDE BĒRNU VESELĪGAI ATTĪSTĪBAI UN SEKMĪGAI PAŠREALIZĀCIJAI (1.KĀRTA)

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālā
attīstības plāns

Valsts kanceleja

Agrīnā preventīvā
atbalsta sistēma
bērniem

Projekta mērķis ir visaptveroša, integrēta, uz indivīda vajadzībām orientēta diagnostikas, profilakses aktivitāšu, konsultatīvo, agrīnās intervences un atbalsta pakalpojumu kopuma īstenošana bērnu attīstības vajadzību identificēšanai, lai pēc iespējas agrāk sniegtu bērniem nepieciešamo atbalstu, tādējādi novēršot traucējumu veidošanos un sekmējot bērnu pozitīvu attīstību.

Projekts ir daļa no [agrīnās preventīvās atbalsta sistēmas \(APAS\)](#) bērniem, kuras mērķis ir pēc iespējas ātrāk atklāt bērnu attīstības riskus, lai laicīgi sniegtu bērniem nepieciešamo atbalstu, tādējādi mazinot traucējumu veidošanās riskus un veicinot veselīgu attīstību. Bērna attīstība visdraudīgāk notiek agrā vecumā, tādēļ agrā bērnībā sniegtais atbalsts bērniem un viņu ģimenēm ir visiedarbīgākā un vienlaikus izmaksu ziņā arī visefektīvākā pieeja, kā arī - šajā bērnības posmā bērniem ir vismazākā spēja pašiem sevi aizsargāt. ANO Konvencijas Bērnu tiesību komiteja ir īpaši akcentējusi agrīnās bērnības nozīmi, mazo bērnu labbūtību un tajā sniegtā atbalsta nozīmi bērna tiesību ievērošanā.

Lai to attīstītu un realizētu, projekta ietvaros paredzēts:

izveidot bērnu attīstības vajadzību novērtējuma instrumentu sistēmu – skrīningu atsevišķi 1 līdz 6 un 7 līdz 11 gadus veciem bērniem, kuru rezultātā tiek noteikts, vai bērnam ir risks uz kādu agrīnās attīstības traucējumu. No 2021. līdz 2024. gadam tika izstrādāts un pilotēts [Bērnu agrīnas attīstības skrīninga instrumentu komplekts \(BAASIK\)](#) 1 līdz 6 gadus veciem bērniem sadarbībā ar zinātnieku un ārstu grupu no Latvijas Universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes, Bērnu klīniskās universitātes

slimnīcas un Liepājas universitātes. Skrīninga ieviešana plašākā sabiedrībā paredzēta no 2026. gada;

izstrādāt padziļinātos izpētes instrumentus attīstības traucējumu diagnostikai un speciālo vajadzību noteikšanai bērniem ar skrīningā identificētiem attīstības riskiem. Padziļinātā bērna izpēte ļaus precīzi noteikt attīstības traucējumus (piemēram, uzmanības deficīta un hiperaktivitātes traucējumus (UDHT), autiskā spektra traucējumus (AST), trauksmi, disociālo uzvedību, mācīšanās traucējumus un citus traucējumus) un saprast tālāko agrīno intervenču, terapiju, veselības aprūpes pakalpojumu, atbalsta pasākumu izglītībā, kā arī sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nepieciešamību;

adaptēt vai izstrādāt un ieviest Latvijā pierādījumos balstītas profilakses un agrīnās intervences programmas, lai sniegtu atbalstu bērniem ar attīstības grūtībām vai padziļinātajā izpētē noteiktajiem attīstības traucējumiem. Jau no 2019. gada bērniem ar uzvedības problēmām Latvijā tiek ieviesta un pilotēta [programma STOP 4-7](#) par valsts budžeta līdzekļiem, tomēr lielā pieprasījuma dēļ to plānots tupināt finansēt arī no projekta līdzekļiem. Savukārt, bērniem ar trauksmi un distresu paredzēts iegādāties un adaptēt programmu CoolKids, bērniem ar UDHT – programmu Incredible Years. Papildus, lai padarītu pieejamāku ABA terapiju bērniem ar AST, 2024. gada jūlijā noslēdzās mācības 44 jauniem sertificētiem ABA terapeitiem, kas sniegs šo pakalpojumu ne tikai Rīgā, bet arī citos Latvijas reģionos. Projekta ietvaros plānots izstrādāt arī agrīnās intervences programmu bērniem ar mācīšanās, kognitīvās attīstības, valodas un runas grūtībām.

veikt pētījumus, kas palīdz izvērtēt esošo situāciju saistībā ar agrīnu attīstības risku atpazīšanu bērniem, nosaka nepieciešamo izmaiņu veikšanu nozarē un ļauj novērtēt ieviesto agrīno intervenču efektivitāti un ietekmi uz bērnu attīstību;

īstenot citas profilakses programmas, kas sekmē bērnu savstarpējo empātiju, sadarbību, veidojot skolas kā drošu, no fiziskās un emocionālās vardarbības brīvu vidi bērnam. Piemēram, 2022. gada nogalē tika noslēgts līgums ar antibulinga [programmas KiVa](#) autoriem Turku Universitāti Somijā par programmas ieviešanu Latvijas skolās un 2023. gadā tika uzsākta programmas pilotēšana, drīzumā projekta ietvaros tiks noslēgts līgums par programmas turpināšanu Latvijas skolās arī nākamajos mācību gados. Šobrīd KiVa programmā ir iesaistījušās jau kopumā 175 Latvijas skolas;

rikot apmācības speciālistiem, konferences un citus informatīvus pasākumus ar mērķi informēt sabiedrību par projektā veiktajām aktivitātēm.

Daļa no projekta pirmajā kārtā iesāktajām aktivitātēm tiks turpinātas un pabeigtas projekta otrajā kārtā.

Projektu īsteno Valsts kanceleja sadarbībā ar piecām partnerinstitūcijām – Veselības ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju, kā arī to padotības iestādēm:

Slimību profilakses un kontroles centru, kas ir atbildīgs par slimību profilakses un veselības veicināšanas pasākumu īstenošanu un koordināciju valstī un sniedz metodisku atbalstu arī ārstniecības iestādēm, t.sk. ģimenes ārstiem, ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos;

Valsts izglītības satura centru, kas koordinē atbalsta sistēmas darbību, lai nodrošinātu izglītības ieguvu izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām;

Izglītības kvalitātes valsts dienestu, kas atbild par izglītības kvalitātes nodrošināšanu.

Sadarbības partneru izvēli noteica projekta īstenošanas joma, kas skar veselības un izglītības nozari - pirmie, kas saskaras ar bērnu, ir speciālisti veselības aprūpē un pirmsskolas izglītības iestādēs.

Informācija par projektu:

Projekta numurs: 4.3.6.7/1/24/I/001

Projekta īstenotājs: Valsts kanceleja

Projekta ilgums: 2023. gada janvāris līdz 2029. gada decembris

Projekta plānotais finansējums: 18 933 154 EUR, no kura Eiropas Sociālā fonda Plus finansējums ir 16 093 181 EUR.

Projekts tiek īstenots saskaņā ar Ministru kabineta 2023. gada 12. decembra noteikumos Nr. 749 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 4.3.6. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju" 4.3.6.7. pasākuma "Starpnozaru sadarbības un atbalsta sistēmas izveide bērnu veselīgai attīstībai un sekmīgai pašrealizācijai" īstenošanas noteikumi" noteikto.

Aktuālā informācija uz 2025. gada februāri

2024. gada 4.oktobrī tika noslēgts līgums par KiVa programmas pilotēšanas turpināšanu līdz 2027./2028. mācību gadam, bet programmas sagatavošanas darbi tika uzsākti jau augustā.

Visās 115 skolās, kas 2024./2025. mācību gadā pievienojās KiVa programmai, ir organizētas vispārīgas mācības skolu personālam, kā arī speciālās KiVa komandu apmācības, un kopumā apmācīti aptuveni 6000 skolu darbinieku.

2024. gada 6.novembrī noslēgts līgums par [programmas STOP 4-7](#) īstenošanu līdz 2029.gada nogalei. Programmas ietvaros turpmākajos piecos gados plānots sniegt atbalstu kopumā 2200 bērniem, viņu vecākiem, kā arī pilnveidot pedagogu zināšanas.

Šī gada janvārī norisinājās jaunu "Stop 4–7" speciālistu apmācības, kurās piedalījās 88 pedagogi un psihologi no 19 Latvijas novadiem, savukārt vairāk nekā 190 bērni un viņu ģimenes ir saņēmušas atbalstu bērnu uzvedības korekcijā.

Aktuālā informācija uz 2024. gada novembri

2024. gada 4.oktobrī noslēgts līgums par KiVa programmas pilotēšanas turpināšanu līdz 2027./2028. mācību gadam, bet programmas sagatavošanas darbi tika uzsākti jau augustā.

2024. gada 6.novembrī noslēgts līgums par [programmas STOP 4-7](#) īstenošanu līdz 2029.gada nogalei. Programmas ietvaros turpmākajos piecos gados plānots sniegt atbalstu kopumā 2200 bērniem, viņu vecākiem, kā arī pilnveidot pedagogu zināšanas.

Pieteikšanās programmai "STOP 4-

7"

<https://www.mk.gov.lv/lv/projekts/starpnozaru-sadarbibas-un-atbalsta-sistemas-izveide-bernu-veseligai-attistibai-un-sekmigai-pasrealizacijai>